

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
Meddelad i Nacka
2026-06-01

Målnummer
M 2005-26

PARTER

Klagande

1. Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun
2. Eskilstuna kommun
3. Anton Varnäs
4. Björn Olbrich
5. Nils Filip Welinder
6. Peter Bohman
7. Mathias Brus
8. Håkan Karlsson
9. Helene Lundbäck
10. Jonas Lundin
11. Peter Johansson
12. Åsa Fontana
13. Jan-Åke Östling
14. Naturskyddsföreningen Eskilstuna
15. Föreningen Stoppa Skadliga Utsläpp av Miljögifter (SSUAM)
16. Elisabeth Afzelius Sollenberg
17. Leif Ernryd
18. Marie Ernryd
19. Karin Ernryd Brodén
20. Mikael Gustafsson
21. Katarina Svedberg
22. Monica Gustafsson
23. Stig Gustafsson
24. Håkan Lundell
25. Eva Lundell Berggrund
26. Martin Eklund
27. Cecilia Pettersson
28. Nils-Ola Pettersson
29. Margareta Sollenberg
30. Connie Åkerlund

Ombud för 14-30: Jur.kand. Gunilla Högberg Björck
GBH Miljörätt
Natt och Dags Allé 41
745 93 Enköping

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2026-06-01

M 2005-26

Motparter

1. Länsstyrelsen i Södermanlands län
611 86 Nyköping

2. Senior Material (Europe) AB,
Svista Lagerväg 8
633 62 Eskilstuna

Ombud för 2: Advokat Robin Håkansson och biträdande jurist Erik Andersson
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Olof Palmes gata 23
111 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län
beslut 2026-02-12 i ärende nr 6441-2025, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Ändring av provisorisk föreskrift i tillstånd till miljöfarlig verksamhet
på fastigheterna Grönsta 1:7, 2:18 och 2:52 i Eskilstuna kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om edition.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår samtliga överklaganden.
-

1. BAKGRUND

Miljötillståndet

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län (i fortsättningen miljöprövningsdelegationen) gav den 21 juni 2023 Senior Material (Europe) AB tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva en anläggning för tillverkning av batteriseparatorer m.m. på fastigheterna Grönsta 1:7, 2:18 och 2:52 i Eskilstuna kommun. Miljötillståndet förenades med ett antal villkor. Frågan om slutliga villkor för hantering av och utsläpp till luft av metylenklorid sköts upp under en provotid. Under provotiden gäller provisoriska föreskrifter.

Nämndens ansökan om ändring (M 2009-26)

Hos miljöprövningsdelegationen pågår ett ärende om omprövning av delar av miljötillståndet (dnr 6756-2025). Det ärendet har initierats av Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun (nämnden). Genom delbeslut den 12 februari 2026 har miljöprövningsdelegationen avslagit en begäran om interimistisk ändring av den provisoriska föreskriften P1 samt avvisat olika yrkanden från andra intressenter. Delbeslutet har överklagats till mark- och miljödomstolen, som genom dom den 1 juni 2026 i mål M 2009-26 har avslagit samtliga överklaganden.

Bolagets ansökan om ändring (detta mål)

Genom beslut den 12 februari 2026 i ärende 6441-2025 har miljöprövningsdelegationen – på ansökan av Senior Material (Europe) AB – ändrat den provisoriska föreskriften P1 samt avvisat övriga yrkanden som framställts i det ärendet, se [bilaga 1](#).

Beslutet har nu överklagats av ett antal intressenter.

2. YRKANDEN

2.1 Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun

Nämnden har yrkat, jämväl interimistiskt, att den provisoriska föreskriften P1 ska ges följande lydelse.

P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till högst 120 ton per uppförd produktionslinje för tillverkning av basfilm och år. Det totala utsläppet av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får dock inte överskrida 240 ton per år.

Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd.

2.2 Eskilstuna kommun

Kommunen har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra miljöprövningsdelegationens beslut enligt följande.

- a) I första hand att den provisoriska föreskriften P1 ändras så att inga utsläpp av metylenklorid får ske.
- b) I andra hand att den provisoriska föreskriften P1 får följande lydelse (kursiveringar markerar ändringar i förhållande till delegationens beslut):

P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till högst 500 kilo per uppförd produktionslinje för tillverkning av basfilm och år. Det totala utsläppet av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får dock inte överskrida *ett (1) ton* per år.

Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd.

Bolaget ska under provotiden löpande mäta luftflöde och utsläppskoncentration vid samtliga utsläppspunkter för metylenklorid och hålla mätresultaten digitalt tillgängliga för allmänheten.

- c) I tredje hand att P1 får motsvarande lydelse som i b) ovan, men att mängderna i första stycket byts ut till högst 1,727 ton per uppförd produktionslinje och år respektive totalt 3,455 ton per år.
- d) I fjärde hand att P1 får motsvarande lydelse som i b) ovan, men att mängderna i första stycket byts ut till *den högre mängd X som mark- och miljödomstolen finner rimlig, dock högst 120 ton* per uppförd produktionslinje och år respektive totalt *den mängd Y som motsvarar två uppförda produktionslinjer* per år.

Kommunen har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska besluta att den nya lydelsen av P1 ska gälla utan hinder av laga kraft (verkställighetsförordnande). Yrkandet om verkställighetsförordnande gäller oavsett bifall till kommunens talan i övrigt, dvs. även i förhållande till den lydelse som beslutats hos miljöprövningsdelegationen, om den skulle stå sig.

2.3 Klagandena nr 3-13 (Anton Varnäs m.fl.)

Anton Varnäs m.fl. har för egen del och i några fall även till förmån för bolag¹, som man slutligt bestämt sin talan², yrkat att miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras enligt följande.

Huvudsaken

Att mark- och miljödomstolen ska i första hand upphäva det överklagade beslutet, såvitt avser avvisning av klagandenas talan, och återförvisa ärendet till miljöprövningsdelegationen för prövning av klagandenas talan, och i andra hand, med ändring av det överklagade beslutet, bifalla klagandenas talan vid miljöprövningsdelegationen, med följande justeringar.

- a) De totala metylenkloridutsläppen till luft får inte överstiga totalt 500 kg per produktionslinje och år.
- b) Utsläpp av metylenklorid får inte ske med en högre koncentration än 20 mg/m³ och högst 0,45 kg/h per utsläppspunkt, varvid samtliga icke-renade utsläppspunkter ska sammanräknas till en.
- c) Koncentrationen av metylenklorid i luft vid närmaste byggnad eller där människor i övrigt uppehåller sig får inte överstiga:
 - i. 50 µg/m³ som gränsvärde
 - ii. 5 µg/m³ som årsgenomsnittsvärde
- d) Gasreningssystemet ska bestå av två oberoende enheter som ger varje produktionslinje redundans. Anläggningen och gasreningssystemet ska vara utformat på ett sådant sätt att det enligt vedertagna metoder bedöms ha en sannolikhet lägre än $1 \cdot 10^{-6}$ för att utsläppskoncentrationerna av metylenklorid, fosgen och väteklorid vid avvikelser ska överskrida det riskfall för utsläpp som lagts till grund för luftspridningsanalysen i Bilaga B.2.1 till tillståndsansökan. Redovisning av detta ska inges till tillsynsmyndigheten två månader före metylenklorid tas in i anläggningen. Redovisningen ska tydligt ange vilka skillnader som

¹ Enligt de s.k. underskriftssidorna gäller överklagandena från enskilda även till förmån för bolag i följande fall. Mathias Brus till förmån för Skogsuddens Fastigheter AB, Jonas Lundin till förmån för Tuna Entreprenad AB, Peter Johansson till förmån för Agrielle AB och Jan-Åke Östlind till förmån för Tumbo Fastigheter AB.

² Klagandena har redovisats sina yrkanden i en kompletterande skrivelse (aktbil. 72).

I ett senare ingivet yttrande (aktbil. 87) har vissa av yrkandena återupprepats, dock med något modifierade utformning. Det senare yttrandet är ställt till miljöprövningsdelegationen och yrkandena, som de formulerats i aktbil. 87, är en anvisning till miljöprövningsdelegationen att besluta på visst sätt. Mark- och miljödomstolen utgår därför från att klagandena med aktbil. 87 inte avsett att justera yrkandena i aktbil. 72.

föreligger mot Nantonganläggningen och den riskbedömning som har gjorts för denna. Redovisningen ska innehålla en beräkning av AEGL-3 (60 min), AEGL-2 (60 min) samt AEGL-2 (8 h) för fosgen, metylenklorid samt väteklorid i omgivningen vid brand som slutligt omfattar hela anläggningen.

- e) Utsläpp av metylenklorid ska minst ha den vertikala hastighet, minst den höjd för utsläppspunkterna samt lägst den utsläppstemperatur som redovisats för den luftspidningsberäkning som redovisas tillståndsansökan (se Bilaga B.2.1 till tillståndsansökan). Fullständiga data för denna luftspidningsmodell, och eventuellt justerade modeller ska inges till tillsynsmyndigheten minst två månader före utsläpp av metylenklorid sker. Samtliga skillnader mellan modellerna och dessa resultat ska vara tydligt redovisade.
- f) Det ska för lagring och användning av metylenklorid föreligga en gällande och lagakraftvunnen dispens enligt 7 § förordning (1998:944) om förbud m.m. ("Förbudsförordningen") enligt vilket beslut i dispensärendet det anses visat att "de risker som är förknippade med användningen av metylenklorid är kända och att bolaget genomför åtgärder för att minska risken för exponering för människa och miljö".
- g) Verksamhetens utsläpp av metylenklorid och eventuella säkerhetsrisker måste vara ej störande för omgivningen intill dess att detaljplanen Grönsta 2:18, 1:7 m.fl. Svista industriområde (1335-1) upphävs eller ändras avseende kravet på ej störande industri.
- h) Senior ska under provotiden löpande mäta utsläppskoncentration och luftflöde vid samtliga utsläppspunkter för metylenklorid och redovisa dessa digitalt tillgängligt för allmänheten. Lägsta mätbara koncentration ska vara högst 1 mg/m³.
- i) Villkor enligt 16 kap. 3 § miljöbalken om att Senior före det att metylenklorid används ska ställa säkerhet för ansvar enligt 10 och 32 kap. miljöbalken ska beslutas enligt följande:
 - i. *dels* genom proprieborgen eller ansvarsförsäkring med motsvarande verkan, utfärdad av försäkringsgivare eller bank med tillstånd till sådan verksamhet inom EU/EES-medlemsstat, till förmån för envar som har en fordran mot sökanden grundat på 10 kap. eller 32 kap. miljöbalken, uppgående till minst det lägsta belopp som följer av 30 § lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, med giltighet för krav som framställs i vart fall inom 5 år efter den tidpunkt då alla tillstånd och dispenser för användning av metylenklorid har upphört och ämnet helt avlägsnats från anläggningen, behörigen utfärdad och gällande samt i original ingiven till tillsynsmyndigheten.

- ii. *dels* genom proprieborgen från sökandens globala koncernmoderbolag, i allt väsentligt enligt Annex A, behörigen utfärdad och i original ingiven till tillsynsmyndigheten.

Om Senior inom ramen för ärendet inte medger att ställa sådan säkerhet som anges i punkt ii) ovan ska tillståndet i första hand återkallas.

Interimistiska yrkanden

Att mark- och miljödomstolen senast i samband med beslut i fråga om återförvisning ska förordna interimistiskt enligt följande:

I första hand att luftkoncentrationen av metylenklorid inom annans fastighet inte får överstiga den riskbaserade koncentrationen för genotoxiska ämnen ($Risk_{inh}$) för diklormetan som anges i Naturvårdsverkets rapport 5976 Riktvärden för förorenad mark, dvs. $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ($5,0\text{E}-02 \text{ mg}/\text{m}^3$) samt att årsgenomsnittet inte får överstiga 1/10 av detta värde, dvs. $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

I andra hand att vad som anges i ”yrkande 3” i vart fall föreskrivs för de fastigheter vars ägare inte behandlades som särskilt berörda vid samråd och tillståndsprövning i nu aktuellt ärende.

Edition

Att mark- och miljödomstolen ska förelägga Senior Material (Europe) AB att till tingsrätten inge kopior av de in- och utdatafiler, samt eventuella övriga data som krävs, för att med användande av samma mjukvara kunna granska och replikera de modellresultat som redovisas i Bilaga B.2.1 till tillståndsansökan samt Bilaga 2.3 till dispensansökan som ingavs i februari 2025.

2.4 Klagandena nr 14-30 (Naturskyddsföreningen m.fl.)

Naturskyddsföreningen m.fl. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska besluta enligt följande.

I första hand upphäva miljöprövningsdelegationens beslut och återkalla verksamhetens tillstånd i sin helhet med stöd av och 24 kap. 3 § punkterna 1, 3, 4 eller 7 miljöbalken.

I andra hand upphäva miljöprövningsdelegationens beslut och återkalla tillståndet i den del som avser tillstånd att släppa ut ämnet metylenklorid med stöd av 24 kap. 3 § punkterna 1, 3, 4 eller 7 miljöbalken.

I tredje hand upphäva miljöprövningsdelegationens beslut och besluta att villkor för det meddelade tillståndet ändras och/eller att nya villkor meddelas med stöd av 24 kap. 5 § punkterna 2, 3, 5, 7 eller 10 miljöbalken på sådant sätt att ämnet metylenklorid inte tillåts släppas ut från verksamheten. Sådana ändringar ska utgöra slutliga villkor för utsläpp av ämnet metylenklorid till luft och vatten fastställs innan verksamheten tas i drift.

I fjärde hand upphäva miljöprövningsdelegationens beslut och besluta att villkor för det meddelade tillståndet ändras och/eller att nya villkor meddelas med stöd av 24 kap. 5 § punkterna 2, 3, 5, 7 eller 10 miljöbalken på sådant sätt att en väsentligt lägre grad av ämnet metylenklorid tillåts släppas ut från verksamheten. Dessa halter får som högst uppgå till halter motsvarande de som fastställts som utsläppsgränser för ”Ytbehandling av metall- eller plastprodukter” i industriutsläppsdirektivet.

I sista hand upphäver miljöprövningsdelegationens beslut och återförvisa ärendet till miljöprövningsdelegationen för fortsatt handläggning.

3. UTVECKLING AV TALAN

Eskilstuna kommun samt klagandena 3-30 har hänvisat till ett mycket stort antal handlingar, som har getts in.

Parterna har anfört i huvudsak följande.

3.1 Samhällsbyggnadsnämnden

Ansökt anläggning – uppförd anläggningen

I ansökan för Seniors anläggning finns sex definierade utsläppskällor för metylenklorid. Det är utsläpp från extraktion 1, utsläpp från extraktion 2, utsläpp från extraktion 3, utsläpp från torkning innan upprullning av färdig produkt samt utsläpp från gasåtervinningssystemet och lagertankar.

Såsom nämnden fått ventilationsflödet beskrivet på plats vid tillsyn så avgår det metylenkloridhaltig luft från tre typer av processlokaler i varje processlinje; buffertzonen innan extraktion, processrummet för extraktion/tork, samt buffertzonen efter processrummet. Detta är en del av grunden till nämndens föreläggande om underlag för beräkningar, då extraktion och torkning sker integrerat i samma lokal med samma ventilationssystem. Vilket inte överensstämmer med källorna enligt ansökan. Det är oklart vilket processteg 105 ton/år från ”Utsläpp från torkning innan upprullning av färdig produkt” syftade på.

Lagertankarna i tankgården är kopplade till återvinningen och bedöms inte ge något utsläpp till omgivningen vid normaldrift. Gasåtervinningssystemet ger vid tillståndsgiven produktion ett utsläpp som i ansökan anges uppgå till 11 ton/år. Detta förefaller vara högre än vad motsvarande teknik ger i Senior-koncernens andra anläggningar (se underlag i detta mål inlämnat av Eskilstuna kommun).

Beräkningarna av utsläpp i förhållande till faktiska utsläpp

Utsläppet är totalt 900 ton/år, enligt tillståndsansökan för Senior, från Extraktion 1-3 tillsammans med ”Utsläpp från torkning innan upprullning av

färdig produkt” med 6 produktionslinjer. Detta har generellt sänkts i senare beräkningar till 720 ton/år utifrån de förbättringar som genomförts genom anpassning till generation 5, samt förefaller i både ansökan/beslut om dispens och det aktuella beslutet från miljöprövningsdelegationen nu inkludera även återvinningssystemet. Nämnden kan inte se att grunden för beräkningarna har uppdaterats på källbasis, utan bara generellt sänkts med 20 %.

Vid tillsyn den 27 mars 2026 bekräftade representanter för Senior att det sitter sensorer för metylenklorid som styr ventilationen i processlokalen på två nivåer, en för att indikera störning i processen och en för att forcera ventilation på grund av att halten närmat sig nivågränsvärdet för arbetsmiljö så att gränsvärdet kan innehållas.

Nämndens bedömning är att det åligger Senior att redogöra för hur stora utsläpp som beräknas ske via vilken ventilation i processen, utifrån hur den faktiskt designats och byggts, samt hur dessa källor förhåller sig till de utsläppskällor som beskrevs i ansökan (enligt ovan). Detta utgör grunden för det föreläggande som bilagts överklagan.

Det åligger verksamhetsutövaren att visa vilka de faktiska utsläppen är. Med en ventilationsstyrning som sker på det sätt som beskrivits till oss vid tillsyn (se ovan), vilket gör att koncentrationen per definition endast i undantagsfall når nivågränsvärdet på 120 mg/m^3 , behöver Senior redogöra för varför den siffran används som medelkoncentration i utsläppsberäkningarna som redovisats. En redovisning enligt föreläggandet behöver inkludera hur medelluftflödet i ventilationen har beräknats, med avseende på den haltstyrda hastigheten, och en uppdatering av vad flödena då blir i de faktiska utloppspunkterna. Nämndens bedömning är att de uppdaterade beräkningarna behövs i föreliggande mål och i Miljöprövningsdelegationens fortsatta prövning av P1.

De beräkningar som gjorts hittills torde leda till en kraftig överskattning av utsläppen från processlokalerna i förhållande till den ventilationsstyrning som beskrivits för oss vid tillsyn, vilket inte minst indikeras av underlag från anläggningen i Nantong (dokumentation som getts in i prövningen av Eskilstuna kommun).

Metylenklorid är ett misstänkt cancerframkallande ämne som enligt Senior Material Europe AB kommer att släppas ut i betydande mängder från produktionen. Data från de specifika utsläppskällorna i verksamheten är en avgörande del av den spridningsberäkning som IVL gjort och som i sin tur är ensam grund för värderingen av hälsorisker från anläggningens utsläpp. Därav att det även i föreliggande prövning är väsentligt att Senior förtydligar hur beräkningarna av utsläppet har skett och vilka ingående parametrar som används för varje utsläppspunkt.

3.2 Eskilstuna kommun

Se bilaga 2, sid. 4-13.

3.3 Anton Varnäs m.fl.

De har utvecklat sin talan i skrift (aktbil. 72 och 87) och har åberopat ett mycket stort antal handlingar, som getts in. Deras argumentation kan i allt väsentligt sammanfattas i följande punkter.

- Ett tillstånd att "använda" metylenklorid "mot andra enskilda" prövas av mark- och miljödomstol och endast av mark- och miljödomstol. Varken miljöprövningsdelegationens prövning av de frågor som är anhängiggjorda där eller ett eventuellt beslut om dispens meddelat av Kemikalieinspektionen medför någon rätt för bolaget "gentemot enskilda" att använda metylenklorid.
- Miljöprövningsdelegationens avvisningsbeslut grundas på en felaktig tillämpning av processuella regler.
- Miljöprövningsdelegationen har felaktigt bedömt att prövningsramen är begränsad av tillsynsmyndighetens respektive tillståndshavarens yrkanden. Miljöprövningsdelegationen har därmed enbart reducerat högsta tillåtet utsläpp enligt den provisoriska föreskriften till en nivå som bolaget medgivit att verksamheten skulle klara.
- Dispensbeslutet (september 2025) innehåller flertalet fel, bl.a. då Kemikalieinspektionen inte har tillämpat miljöbalken och förbuds-förordningens rekvisit "synnerliga skäl" och då myndigheten vid prövningen av dispensfrågan har gått utöver sin sakliga behörighet.
- I dispensansökan till Kemikalieinspektionen har bolaget redovisat resultat från en luftspidningsmodellering, som baseras på väsentligt lägre utloppshastigheter ut utsläppspunkterna än den modell som presenterades i ansökan för miljötillståndet. En analys, som utförts på initiativ av klagandena, visar på mycket väsentliga osäkerheter i de redovisade modellerna.
- De luftspidningsmodeller som bolaget har åberopat kan antas vara av betydelse som bevis i fråga 1) om vilka utsläppsnivåer av metylenklorid som kan godtas av hänsyn till omgivningen hälsa och det allmänna villkoret, 2) om det finns grund för omprövning av miljötillståndet respektive ett interimistiskt förordnande. Bolaget har uppgett att man ser avtals- och upphovsrättsliga problem med att dela modelldata,

se Bilaga 10³. Sådana civilrättsliga hänsyn utgör emellertid inget hinder mot ett editionsföreläggande.

- I miljötillståndet (s. 49) har bolaget i fråga om utsläpp av metylenklorid och reduceringar av dessa åtagit sig att använda bästa möjliga teknik oaktat kostnaden för detta, att utveckla processen (och därvid angett att bolaget redan utvärderar nya tekniker genom tester på en anläggning i Kina (Nantong), samt att betydande utsläppsminskningar kan väntas inom bara ”några år”. (Ansökan om miljötillstånd gjordes i februari 2022.) Bolaget har även angett att om testerna vid anläggningen i Nantong faller väl ut avser bolaget att implementera tekniken vid anläggningen i Eskilstuna.
- Den ”femte generationens” teknik, som bolaget hänvisat till i ansökan om miljötillstånd synes ha tagits i bruk i Nantong i augusti 2023. Två år senare anger bolaget (i ett prospekt) att man har uppnått ”ultra-low emissions” och ”ultra-high recovery rates”. Dessa förbättringar har drivits fram av bl.a. tvingande lokala föreskrifter med stränga utsläpps- och säkerhetskrav.
- Bolagets miljötillstånd måste antingen återkallas eller förses med villkor som begränsar cancerrisken till godtagbara nivåer. Att så ska ske är uppenbart och av betydelse för människors liv och hälsa. Godtagbara gränsvärde måste förordnas interimistiskt.

3.4 Naturskyddsföreningen m.fl.

Tolkningen av miljöbalkens regler om talerätt måste vara förenlig med Sveriges internationella och unionsrättsliga åtaganden. En generös tillämpning av begreppet sakägare är avsedd. Under alla förhållanden har miljöorganisationer talerätt.

Miljöprövningsdelegationen är i detta fall inte bundet av verksamhetsutövarens yrkanden utan kan besluta om mer långtgående krav, även sådana som yrkas sakägare och miljöföreningar.

Att den fråga som prövas i ärendet formellt är en prøvotidsföreskrift begränsar inte möjligheten att pröva verksamhetens förenlighet med miljöbalkens krav under prøvotiden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning i detta fall uppfyller inte miljöbalkens eller unionsrättens krav.

Det finns skäl att upphäva hela eller delar av tillståndet samt ompröva villkor.

³ Mark- och miljödomstolens aktbil. 121.

4. DOMSKÄL

Inledning

Bolaget har ansökt om ändring av den provisoriska föreskriften P1. Ansökan har kungjorts i ortstidningar samt skickats för synpunkter till ett antal myndigheter. Då berörda intressenter alltså getts möjlighet att yttra sig över bolagets ansökan saknas skäl för återförvisning. Det har inte heller i övrigt förekommit något formligt fel eller annan brist i handläggningen som skulle kunna motivera ett omtag.

Prövningsramen är begränsad till den provisoriska föreskriften P1. Frågor om återkallelse av tillståndet eller ändring av slutliga villkor för tillståndet kan därför inte tas upp till prövning inom ramen för detta mål.

Det är inte motiverat att besluta om edition. Yrkandet om edition ska därför avslås.

Ändring av den provisoriska föreskriften P1

Ett av syftena med att meddela provisoriska föreskrifter i stället för slutliga villkor är att föreskrifterna på ett smidigt sätt ska kunna ändras under prövotiden. Ändring av provisoriska föreskrifter ska därför ske på ett friare sätt än vad som gäller för slutliga villkor och kan, när det finns skäl för det, ändras i mildrande riktning, utan att förutsättningarna för omprövning i 24 kap. 13 § miljöbalken är uppfyllda (MÖD 2016:39).

Det har inte framkommit skäl för att ytterligare skärpa den provisoriska föreskriften P1 eller ändra den på något annat sätt. Det är inte motiverat att förordna interimistiskt att den ändrade föreskriften ska gälla i avvaktan på att det överklagade beslutet vinner laga kraft. Det är heller inte motiverat att bifalla något annat yrkande som framställts av intressenterna.

Avslutning

Det anförda innebär att samtliga överklaganden ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 3](#) (MMD-02)
Överklagande senast den 22 juni 2026.

I domstolens avgörande har rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Elin Sieurin deltagit. Föredragande har varit Torbjörn Kreuger.

Miljöprövningsdelegationen

Senior Material (Europe) AB
c/o Fröberg & Lundholm advokatbyrå AB,
Erik Andersson
erik.andersson@froberg-lundholm.se

Kungörelsedelgivning

Ansökan om ändring av provisorisk föreskrift i tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län beslutar om ändring av den provisoriska föreskriften P1 i miljöprövningsdelegationens beslut om tillstånd för Senior Material (Europe) AB, orgnr 559266-0723 (bolaget) enligt 9 kap. miljöbalken till att uppföra och driva en anläggning för tillverkning av batteriseparatorer m.m. på fastigheterna Grönsta 1:7, 2:18 och 2:52 i Eskilstuna kommun den 21 juni 2023, dnr. 551-1831-2023.

Den provisoriska föreskriften ändras till följande lydelse.

P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till högst 120 ton per uppförd produktionslinje för tillverkning av basfilm och år. Det totala utsläppet av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får dock inte överskrida 720 ton per år.

Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd.

Miljöprövningsdelegationen avvisar yrkandena om att tillståndet ska upphävas eller omprövas, yrkandena om andra provisoriska föreskrifter och ställande av säkerhet.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Eskiltuna-Kuriren med Strengnäs Tidning, (se bilaga). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län gav den 21 juni 2023, dnr. 551-1831-2023 bolaget tillstånd till att uppföra och driva en anläggning för tillverkning av batteriseparatorer m.m. på fastigheterna Grönsta 1:7, 2:18 och 2:52 i Eskilstuna kommun.

Avgörande av slutliga villkor för utsläpp till luft samt eventuell förekomst av mikroplaster i utgående vatten sköts upp under en provotid med stöd av 19 kap. 5 § 11 och 22 kap. 27 § miljöbalken.

Under provotiden, och fram till dess att miljöprövningsdelegationen har beslutat annat, gäller följande provisoriska föreskrifter.

- P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får sammanlagt uppgå till högst 900 ton per år.
- P2. Utsläpp av metylenklorid från gasåtervinningssystemet får som riktvärde* och veckomedelvärde inte överstiga 10 mg C/Nm³ mätt som TOC.

**Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan klaras.*

- P3. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten dels när metylenklorid börjar lagras inom verksamheten, dels när metylenklorid börjar användas i produktionen.

Beslutet överklagades till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, som i dom den 4 december 2023 beslutade om mindre ändringar i villkor och av utredningsföreskrifter (mål nr M 4888-23).

Ansökan med yrkande och grunder

Bolaget har ansökt om en ändring av den provisoriska föreskriften P1 till följande lydelse.

P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till högst 150 ton per uppförd produktionslinje för tillverkning av basfilm och år. Det totala utsläppet av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får dock inte överskrida 900 ton per år.

Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd.

Som grund för ansökan har bolaget angett följande.

Den föreslagna ändringen föranleds av en dialog som bolaget har med Eskilstuna kommun, i syfte att anpassa villkor till verksamhetens befintliga produktionskapacitet. Med två uppförda produktionslinjer i nuläget innebär ändringen att den maximala utsläppsnivån av metylenklorid reduceras med två tredjedelar. Med anledning av att tillåtna utsläppsnivåer knyts till antalet uppförda produktionslinjer yrkas ett tillägg till den provisoriska föreskriften om att bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd. Med tillägget avses den löpande tillsynsverksamheten underlättas.

Yrkandet avser inget upphävande av villkor. Yrkandet innebär inte heller på något sätt någon mildring för bolagets del (jfr 24 kap. 13 § miljöbalken). Yrkandet medför inga negativa följder för andra aktörer, utan medför endast en justerad och med aktuell produktionskapacitet skärpning av maximala tillåtna utsläppsnivåer av metylenklorid.

Ärendets handläggning

Bolaget har ansökt om ändring av den provisoriska föreskriften P1 i ovan nämnt tillstånd.

Efter att ansökan har kompletterats har den kungjorts i ortstidningen Eskilstuna-kuriren med Strengnäs tidning. Ansökan har också remitterats till Naturvårdsverket, Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun (nämnden), Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen), Arbets- och miljömedicin i Örebro, Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap (numera Myndigheten för civilt försvar, MCF),
Kemikalieinspektionen samt Eskilstuna Energi och Miljö AB.

Yttranden har kommit in från länsstyrelsen, Eskilstuna Energi och
Miljö AB, nämnden, Stoppa skadliga utsläpp av miljögifter (SSUAM),
”Företagare i Eskilstuna”, och Kemikalieinspektionen.

Bolaget har bemött inkomna yttranden.

Yttranden

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Södermanlands län har i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen ser ett behov av en mindre generös provisorisk
föreskrift i bolagets tillstånd, men kan utifrån handlingarna i ärendet
inte ta ställning till vad som är en lämplig utsläppsnivå.

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen har i huvudsak anfört följande.

I dispensansökan anges att 240 ton metylenklorid kommer att
emitteras till luft per år. Kemikalieinspektionen har inte gjort någon
prövning av verksamhetens påverkan på yttre miljö, och vilken
mängd metylenklorid som får emitteras till luft omfattas inte av
beslutet om dispens. Kemikalieinspektionen har därför inga
synpunkter i ärendet.

Eskilstuna Energi och Miljö AB

Eskilstuna Energi och Miljö AB som är kommunal VA-huvudman har
inte anfört några synpunkter på den yrkade ändringen av den
provisoriska föreskriften.

Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun

Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun yrkar

- att denna prövning görs vid samma tillfälle som den av
nämnden initierade prövningen av ett interimistiskt beslut
om den provisoriska föreskriften för utsläpp av metylenklorid
till luft, P1.

- att ett interimistiskt P1 ska beslutas för den tidsperiod då omprövning pågår.
- i första hand att P1 utifrån bolagets ansökan om ändring av P1 interimistiskt ska få följande lydelse:

Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till 120 ton per driftsatt* produktionslinje och år**. Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är driftsatt*. Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

* När en produktionslinjes utrustning innehåller metylenklorid.

** 12 månader från det datum som produktionslinjen driftsatts.

- i andra hand att P1 utifrån bolagets ansökan om ändring av P1 interimistiskt ska få följande lydelse:

Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till 150 ton per driftsatt* produktionslinje och år**. Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är driftsatt*. Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

* När en produktionslinjes utrustning innehåller metylenklorid.

** 12 månader från det datum som produktionslinjen driftsatts.

Nämnden har anfört i huvudsak följande.

Eftersom den totala begränsningen om 900 ton kvarstår är ändringen inte en anpassning till produktionskapaciteten. Det är också för generöst. Nämnden är frågande till om syftet med ändringen verkligen är att anpassa P1 till den aktuella situationen.

Den yrkade ändringen är otydlig gällande vilka faktiska utsläppspunkter som regleras då både totalt utsläpp per år, utsläpp per produktionslinje och återvinning regleras separat. Då bolagets tillståndsgivna ansökan omfattar sex produktionslinjer är en reglering med 150 ton/år och produktionslinje ett tydligare sätt som samtidigt inte inskränker bolagets tillstånd.

Bolaget har i dispensansökan till Kemikalieinspektionen angett att förbrukningen av metylenklorid är 120 ton per linje och år. Det borde gälla för den provisoriska föreskriften. Begreppet driftsatta produktionslinjer är en tydligare riktad reglering än uppförda

produktionslinjer. Med detta syftar nämnden på produktionslinjer som innehåller metylenklorid i processutrustning eller lagertankar samt är redo för testkörning/produktion. Det finns inget skäl att reglera utsläpp av metylenklorid från produktionslinjer som endast är uppförda, och inte driftsatta, och heller inget skäl att medge utsläpp från dem.

Kontrollen av utsläppet bör framgå av själva villkorsskrivningen. Behovet av ett interimistiskt beslut gör därmed att nämnden inte motsätter sig beslut i fråga om bolagets ansökan om ändring av P1, i väntan på beslut om ett slutligt P1 fastställt i den av nämnden initierade omprövningen.

Företagare i Eskilstuna

Företagare i Eskilstuna yrkar

- 1 att miljöprövningsdelegationen, om tillståndet inte återkallas, upphäver de nuvarande provisoriska föreskrifterna P1 och P2 och föreskriver följande nya provisoriska föreskrifter.
 - a) De totala metylenkloridutsläppen till luft får inte överstiga totalt 10,3639 ton per år för sex produktionslinjer, varav högst 3,5789 ton per år får släppas ut på annat sätt än genom luftreningsanläggning. För varje enskild produktionslinje gäller 1/5 av dessa värden.
 - b) Utsläpp av metylenklorid får inte ske med en högre koncentration än 20 mg/m³ och högst 0,45 kg/h per utsläppspunkt.
 - c) Koncentrationen av metylenklorid i luft utanför verksamhetens staket får inte vid något tillfälle överstiga 0,6 mg/Nm³ i timgenomsnitt.
 - d) Koncentrationen av metylenklorid i luft vid närmaste byggnad eller där människor i övrigt uppehåller sig får inte överstiga:
 - i. i timgenomsnitt 0,34 mg/Nm³
 - ii. i dygnsgenomsnitt 0,13 mg/Nm³
 - iii. i årsgenomsnitt 0,05 mg/Nm³
 - e) Gasreningssystemet ska bestå av två oberoende enheter som ger varje produktionslinje redundans. Anläggningen och

gasreningssystemet ska vara utformat på ett sådant sätt att det enligt vedertagna metoder bedöms ha en sannolikhet lägre än $1 \cdot 10^{-6}$ för att utsläppskoncentrationerna av metylenklorid, fosgen och väteklorid vid avvikelser inte ska överskrida det riskfall för utsläpp som lagts till grund för luftspredningsanalysen i bilaga B.2.1 till tillståndsansökan. Redovisning av detta ska inges till tillsynsmyndigheten. Redovisningen ska tydligt ange vilka skillnader som föreligger mot Nantonganläggningen och den riskbedömning som har gjorts för denna.

- f) Utsläpp av metylenklorid ska minst ha den vertikala hastighet, minst den höjd för utsläppspunkterna samt lägst den utsläppstemperatur som redovisats för den luftspredningsberäkning som redovisas i tillståndsansökan (se Bilaga b.2.1 till tillståndsansökan). Fullständiga data för denna luftspredningsmodell, och eventuellt justerade modeller ska inges till tillsynsmyndigheten minst två månader före utsläpp av metylenklorid sker. Samtliga skillnader mellan modellerna och dessa resultat ska vara tydligt redovisade.
 - g) Det ska föreligga en gällande och lagakraftvunnen dispens enligt 7 § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter (förbudsförordningen), genom dispensprövning inom ramen för myndighetens behörighet, enligt vilket beslut det i dispensärendet anses visat att "de risker som är förknippade med användningen av metylenklorid är kända och att bolaget genomför åtgärder för att minska risken för exponering för människa och miljö" och ska avse de mängder som får förbrukas respektive användas.
 - h) Verksamhetens utsläpp av metylenklorid måste vara ej störande för omgivningen intill dess att detaljplanen Grönsta 2:18, 1:7 m.fl. Svista industriområde (1335-1) upphävs eller ändras avseende kravet ej störande industri.
 - i) Bolaget ska under provotiden löpande mäta utsläppskoncentration vid samtliga utsläppspunkter för metylenklorid och redovisa dessa digitalt tillgängligt för allmänheten.
2. att villkor enligt 16 kap. 3 § miljöbalken om att bolaget före det att metylenklorid används ska ställa säkerhet för ansvar enligt 10 och 32 kap. miljöbalken enligt följande:

- i. *dels* genom proprieborgen eller ansvarsförsäkring med motsvarande verkan, utfärdad av försäkringsgivare eller bank med tillstånd till sådan verksamhet inom EU/EES-medlems-stat, till förmån för envar som har en fordran mot sökanden grundat på 10 kap. eller 32 kap. miljöbalken, uppgående till minst det lägsta belopp som följer av 30 § lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, med giltighet för krav som framställs i vart fall inom 5 år efter den tidpunkt då alla tillstånd och dispenser för användning av metylenklorid har upphört och ämnet helt avlägsnats från anläggningen, behörigen utfärdad och gällande samt i original ingiven till tillsynsmyndigheten.
- ii. *dels* genom proprieborgen från sökandens globala koncernmoderbolag, i allt väsentligt enligt Annex A, behörigen utfärdad och i original ingiven till tillsynsmyndigheten.

Om bolaget inom ramen för ärendet inte medger att ställa sådan säkerhet som anges i punkt ii) ovan, yrkar företagare i Eskilstuna i första hand att tillståndet ska återkallas.

Företagare i Eskilstuna har anfört i huvudsak följande.

De föreslagna provisoriska föreskrifterna i yrkandena ovan grundas med nedan angivet undantag på gällande regler för koncernens Nantonganläggning. Kravet på ett årligt genomsnitt understigande 0,05 mg/Nm³ grundas på det gränsvärde för metylenklorid som följde av Arbetsmiljöverkets omgivningshygieniska gränsvärden som föreskrevs i AFS 2005:17.

Riskerna i Nantonganläggningen bedöms vara mycket högre än vad som har redovisat i bolagets tillståndsansökan. Därför bör verksamheten antingen begränsa riskerna eller vidta ytterligare skyddsåtgärder för att nå tillräcklig säkerhetsgrad. Verksamheten behöver bedrivas på det sätt som antagits vid luftspidningsmodelleringen i tillståndsansökan.

De föreslagna provisoriska föreskrifterna innebär fortfarande att upp till 900 ton av den akuttoxiska och det långsiktigt cancerogena lösningsmedlet metylenklorid ska få släppas ut i omgivningen redan vid normal drift. Merparten utan någon rening.

Bolaget har i tillståndsansökan åtagit sig att använda bästa möjliga teknik för att reducera metylenkloridutsläpp. Med hänvisning till

pågående utveckling av "femte generationens" teknik i bolagets koncerns anläggning i Nantong, har bolaget för sitt nu aktuella tillstånd utverkat en provotid för slutliga villkor för utsläpp till luft.

Enligt koncernens egna uppgifter togs "femte generationens" teknik i Nantong i drift i augusti 2023.

Vid jämförelse mellan anläggningen i Nantong och Eskilstuna och i relation till produktionskapacitet är luftutsläppet av metylenklorid i Eskilstuna till 156 gånger högre än i Nantong.

Uppgifter om lämpliga riktvärden för hälsofaror varier i betydande grad. I Nantong anges 0,13 mg/m³ och i Eskilstuna 3 mg/m³ som dygnsmedel.

Även olycksriskerna beskrivs på olika sätt.

En provisorisk föreskrift är inte ett villkor, har inte rättskraft och kan inte inskränka rättigheter som omgivningen har gentemot verksamhet enligt vad som följer av ett slutligt villkor såsom det allmänna villkoret.

I den mån provisoriska föreskrifter meddelas för en provotid kan de inte vara mindre långtgående än vad som redan följer av det allmänna villkoret. För att meddela justerade provisoriska föreskrifter krävs således först en bedömning av vad redan gällande och slutliga villkor innebär.

I detta fall har det allmänna villkoret mycket stor betydelse för frågan om utsläpp av metylenklorid. I tillståndsbeslutet anges följande om vad bolaget har uppgivit och åtagit sig i fråga om utsläpp av och reducering av utsläpp av metylenklorid.

Bolaget kommer att vidta de tekniska åtgärder som i dagsläget utgör bästa möjliga teknik, oaktat kostnaden för detta. Detta innefattar bl.a. täckta produktionslinjer, inkapsling av extraktionstanken och torkningsprocessen, placering av extraktions- och torkningsprocesserna i ett separat rum med oberoende ventilation, skapande av lägre lufttryck i extraktions- och torkningsprocessrummet för att säkerställa att läckage inte sker till andra rum, svetsning av rör som leder metylenklorid till gasåtervinningen, ledning av processluft till ett gasåtervinningssystem samt ledning av resterande luftflöde genom ett selektivt membran och adsorptionsfilter innan det släpps ut i omgivningen. Någon ytterligare konventionell rening är inte tekniskt

möjligt i dagsläget givet det extremt höga luftflödet. Ytterligare tekniska framsteg beräknas dock komma inom några år. Den senaste generationens teknik (generation 5) testas för närvarande vid en av bolagets anläggningar i Kina. Om testerna faller väl ut avser bolaget att implementera tekniken vid anläggningen i Eskilstuna. Bolaget kommer att arbeta aktivt med frågan om ytterligare inkapsling redan under projekteringen av anläggningen. Det är dock mycket viktigt att inkapslingen inte påverkar basfilmens kvalitet.

Eftersom det aldrig kommer att finnas en "slutlig teknik" vid tillverkning av separatorfilm måste tillståndet möjliggöra för en teknikutveckling parallellt med produktionen och i takt med att nya erfarenheter vinnas. Genom att sätta frågan om utsläpp till luft på en provotid kan man ta höjd för de nya tekniker som för närvarande utvärderas i Kina.

Bolaget har således utverkat tillståndsbeslutet – utan villkor avseende utsläpp – genom att åta sig att använda bästa möjliga teknik oaktat kostnaden för detta.

Den nu aktuella prövningen ska utgå från att bolaget ska använda bästa möjliga teknik, att anläggningen i Eskilstuna ska ha i vart fall lika effektiv utsläppsbegränsning som den i Nantong och att kostnaden för detta saknar betydelse.

I samband med ansökan om dispens för metylenkloridanvändning som bolaget gav in i februari 2025 presenterades resultat från en ny luftspidningsmodellering. Denna har bland annat väsentlig lägre utloppshastigheter ur utsläppspunkterna än den modell som presenterades i tillståndsansökan. Företagare i Eskilstuna har låtit ta fram en analys av bolagets luftspidningsmodeller som visar på väsentliga osäkerheter i de redovisade modellerna. För att modellerna ska kunna granskas bör föreskrivas att bolaget ska tillhandahålla dessa modelldatan till tillsynsmyndigheten.

Bolagets verksamhet bedrivs på fastigheter som omfattas av detaljplanen Grönsta 2:18, 1:7 m.fl. Svista industriområde (1335-1). Den föreskriver att enbart ej störande industri får bedrivas. För att säkerställa att de provisoriska föreskrifterna inte meddelas i strid med detaljplan bör det föreskrivas att utsläppen ska vara ej störande så länge detaljplanebestämmelsen gäller.

I det senaste dispensbeslutet från Kemikalieinspektionen prövade inte Kemikalieinspektionen bolagets yrkande om förbrukning. Bolaget har således nu ett dispensbeslut som begränsar

användningen av metylenklorid till 1280 ton under dispensperioden. I det i detta ärende aktuella tillståndet anger bolaget att den totala lösningsmedelsanvändningen är ca 230 000 ton per år.

Eftersom 5 kap. 5 § KIFS inte är meddelad i behörig ordning och med lagstöd ska miljöprövningsdelegationen göra sin prövning med utgångspunkten att 5 kap. 5 § KIFS inte får tillämpas i detta ärende.

Den aktuella verksamheten innefattar en avfallshantering av organiska lösningsmedel genom återvinning. För en sådan hantering krävs tillstånd från mark- och miljödomstol (29 kap. 67 § i miljöprövningsförordningen [2013:251]), vilket bolaget saknar.

Bolaget har motsatt sig att ställa säkerhet för sitt ansvar enligt miljöbalken, ens i form av moderbolagsborgen. Bolaget har även vägrat att redovisa sitt försäkringsskydd. Det talar för att den finansiella risk som redovisas i prospektet grundas i att riskerna i verksamheten är så stora att det inte går att kan ansvarsförsäkra sig till relevanta belopp och att moderbolaget ser en väsentlig risk i att behöva ansvar för dotterbolagens ersättningsskyldighet.

SSUAM och sakägare

SSUAM och sakägare yrkar

- att ärendet samprövas med ärende 6756-2025.
- I första hand att tillståndet återkallas i sin helhet med stöd av 24 kap. 3 § punkterna 1, 3, 4 eller 7 miljöbalken.
- I andra hand att tillståndet återkallas i den del som avser tillstånd att släppa ut ämnet metylenklorid med stöd av 24 kap. 3 § punkterna 1, 3, 4 eller 7 miljöbalken.
- I tredje hand, om miljöprövningsdelegationen inte finner förutsättningar att upphäva tillståndet eller delar av tillståndet, beslutar att villkor för det meddelade tillståndet ändras och/eller att nya villkor meddelas med stöd av 24 kap. 5 § punkterna 2, 3, 5, 7 eller 10 miljöbalken på sådant sätt att ämnet metylenklorid inte tillåts släppas ut från verksamheten. Sådana ändringar ska utgöra slutliga villkor för utsläpp av ämnet metylenklorid till luft och vatten fastställs innan verksamheten tas i drift.
- I fjärde hand beslutar att villkor för det meddelade tillståndet ändras och/eller att nya villkor meddelas med stöd av 24 kap.

5 § punkterna 2, 3, 5, 7 eller 10 miljöbalken på sådant sätt att en väsentligt lägre grad av ämnet metylenklorid tillåts släppas ut från verksamheten. Dessa halter får som högst uppgå till halter motsvarande de som fastställts som utsläppsgränser för "Ytbehandling av metall- eller plastprodukter" i industriutsläppsdirektivet alternativt till de halter som yrkas av Företagare i Eskilstuna.

SSUAM och sakägare har anfört i huvudsak följande.

Yrkandena grundas på att de utsläpp som verksamheten ger upphov till, och som i förevarande ärende särskilt avser utsläpp av metylenklorid, innebär betydande risker för människors hälsa, för luftkvaliteten för närboende samt för mark- och vattenmiljö.

Miljöprövningsdelegationen är inte bunden av bolagets ansökan, utan har ett självständigt och långtgående ansvar för att utreda ärendet och säkerställa att beslutsunderlaget är tillräckligt för att uppfylla de krav som följer av miljöbalken.

Det är än tydligare då bolagets ansökan inte gäller ändring av bindande villkor, utan endast ändring av en provisorisk föreskrift. Föreskriften rör utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem. I denna fråga är inga slutliga villkor beslutade och de provisoriska föreskrifterna gäller fram tills dess att miljöprövningsdelegationen har beslutat annat. Bolaget är bunden av det allmänna villkoret i tillståndet (villkor 1), enligt vilket framgår att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överenskommelse med vad bolaget angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig. Bolaget ska enligt ansökan vidta de tekniska åtgärder som i dagsläget utgör bästa möjliga teknik, oaktat kostnaden för detta.

Det finns förutsättningar för att upphäva hela eller delar av tillståndet på grund av att bolaget vilselett tillståndsmyndigheten, att verksamheten riskerar att medföra olägenhet av väsentlig betydelse, att det riskerar att uppstå förhållanden som enligt 2 kap. 9 § miljöbalken inte får bedrivas eller att det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

Bolaget hävdar att de avser tillämpa bästa kända teknik när det gäller rening av utsläpp till luft av metylenklorid. Bolaget uppnår med nu godkänd en rening på 99,6% vid varje extraktion. Detta är en avsevärt lägre reningsgrad än alla kända konkurrenter.

Bolaget hävdade i tillståndsansökan att det saknas alternativ till användande av metylenklorid vid våtprocessextraktion av paraffinolja vid tillverkning av PE-plast separatorer för litiumjonbatterier. Andra verksamhetsutövare använder dock redan idag andra, mindre farliga, lösningsmedel såsom n-hexan. En studie publicerad 2020 i Journal of Electroanalytical Chemistry visar att n-hexan som extraktionsmedel i tillverkningen av PE-separatorer ger bättre resultat än metylenklorid, både avseende mekaniska egenskaper och batteriprestanda.

N-hexan är visserligen även det giftigt och kan orsaka miljöskada, men ämnet har inte påvisat ge de hälsorisker vid luftutsläpp som är förknippade med metylenklorid. N-hexan har heller inte visats ha samma ozonskadande påverkan som metylenklorid.

En möjlighet för att undvika användning av metylenklorid kan vara att använda andra material i separatorfilmerna än polyeten (PE). Tänkbara alternativ är bland annat polyvinylalkohol (PVA) och lignin.

Bolaget menar att lignin eller polyvinylalkohol inte är möjliga att använda på industriell skala i dagsläget men att de välkomnar forskning på området. Ett sådant konstaterande, utan vidare förklaring, är inte tillräckligt för att bolaget ska anses ha visat att sådana alternativ inte är möjliga att använda i stället för metylenklorid.

Även produktionsmetoder som bygger på torrprocess används i stor utsträckning av ledande internationella aktörer och innebär att inga lösningsmedel, inklusive klorerade sådana, behövs.

Det finns vidare flera möjliga metoder för att öka återvinningen och förbättra reningen, bland annat:

- Slutna system (closed-loop systems) där all hantering sker i helt förslutna enheter
- Punktutsug där ångor fångas direkt vid källan innan de sprids. För det krävs huvar, skärmar, rörsystem, fläktar och luftrening.
- Membran- eller absorptionsprocesser.
- Förstörelse av restmängder, termisk eller katalytisk oxidation, som ska göra det möjligt med effekt på upp till 99,9 % destruktion.

- Användning av jonvätska.
- Användning av kolfilter.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget vidhåller sin talan och den föreslagna justeringen av den provisoriska föreskriften P1. Prövningsramen i det aktuella ärendet innebär att miljöprövningsdelegationen är förhindrad att pröva annat än det som följer av bolagets ansökan; d.v.s. om den föreslagna utformningen av den provisoriska föreskriften P1 kan justeras med stöd av 24 kap. 13 § miljöbalken på det sätt som bolaget yrkat. Bolaget motsätter sig inte att miljöprövningsdelegationen beslutar i aktuellt ärende vid samma tidpunkt som miljöprövningsdelegationen även avser att meddela beslut om nämndens interimistiska yrkande rörande den provisoriska föreskriften P1 i ärende 6756-2025.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Prövningsramen

Ifrågavarande ärende avser bolagets ansökan om ändring av den provisoriska föreskriften P1. Inom ramen för det ärendet kan miljöprövningsdelegationen inte ta ställning till yrkanden om att tillståndet som sådant helt eller delvis ska återkallas eller omprövas. Vilka som har rätt att föra en sådan talan regleras i 24 kap. 11 § miljöbalken. Företagare i Eskilstuna, SSUAM och sakägare kan inte det. Deras yrkanden om det ska därför avvisas.

Bolaget har gjort gällande att miljöprövningsdelegationen inom ramen för ärendet endast kan ta ställning till om föreskriften kan ändras på det sätt bolaget gjort gällande med stöd av 24 kap. 13 § miljöbalken eller inte. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att en provisorisk föreskrift som beslutas inom ramen för en uppskjuten fråga enligt 22 kap. 27 § miljöbalken inte är ett villkor och därmed inte omfattas av den rättskraft som villkor omfattas av. En provisorisk föreskrift kan alltid ändras av tillståndsmyndigheten, så länge prövotidsförfarandet pågår, på initiativ från tillståndsmyndigheten eller bolaget (Bengtsson m.fl., Miljöbalken (22 maj 2025, JUNO) kommentar till 22 kap. 27)). Inom ramen för prövotidsförfarandet kan endast de frågor som skjutits upp hanteras.

Ska den provisoriska föreskriften P1 ändras?

Miljöprövningsdelegationen instämmer i bolagets och nämndens uppfattning att det är lämpligt att konkretisera den provisoriska föreskriften så att den reglerar utsläpp per produktionslinje. Miljöprövningsdelegationen finner att det också är lämpligt att även framöver reglera det maximala utsläppet som kan komma ifråga om bolaget under provotiden bygger ut hela den tillståndsgivna verksamheten. Vidare bedömer miljöprövningsdelegationen att det är lämpligt att förtydliga föreskriften på så sätt att tillsynsmyndigheten ska underrättas när en ny produktionslinje tas i anspråk. Miljöprövningsdelegationen bedömer också att det finns anledning att förtydliga hur kontrollen av utsläppet ska ske på det sätt som anges i beslutet. Vad gäller nivån på utsläppet konstaterar miljöprövningsdelegationen att bolaget genom det allmänna villkoret är bundet av sitt åtagande att använda bästa möjliga teknik, att frågan har skjutits upp och att bolagets ansökan utgör ramen för prövningen. Utifrån uppgifterna att bolaget själv uppgett att utsläppet begränsas till 120 ton per år och produktionslinje finner miljöprövningsdelegationen ändå att det är en lämplig nivå att ange i den provisoriska föreskriften. De synpunkter som i övrigt framförts i ärendet föranleder ingen annan bedömning.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att begreppet uppförd är lämpligare än begreppet driftsatt. Den lydelse som bolaget ansökt om kan inte uppfattas så att en större mängd får släppas ut från en viss produktionslinje för att en annan uppförts utan att börja användas.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är lämpligt att utsläppet kontrolleras genom massbalansberäkningar.

Den provisoriska föreskriften ska därmed ändras på det sätt som framgår av beslutet.

Information

Miljöprövningsdelegationen har samma dag, som för föreliggande beslut, fattat ett delbeslut avseende bland annat nämndens interimistiska yrkande om ändring av den provisoriska föreskriften P1 i ärende 6756-2025.

Hur man överklagar

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av miljöprövningsdelegationens ordförande Emilia Sjödahl och miljösakkunnig Greger Drougge med miljöskyddshandläggare Camilla Ek som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Kungörelsedelgivning

Kopia till

Samhällsbyggnadsnämnden Eskilstuna kommun,
david.aronsson@eskilstuna.se miljo@eskilstuna.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Länsstyrelsen i Södermanlands län, sodermanland@lansstyrelsen.se

Myndigheten för civilt försvar, registrator@mcf.se

Kemikalieinspektionen, kemi@kemi.se

Länsstyrelsen i Södermanland, sodermanland@lansstyrelsen.se

Eskilstuna Energi och miljö AB, arkiv.registrering@esem.se

SSUAM, gbhmiljoratt@gmail.com

Företagare i Eskilstuna, contact@foretagareieskilstuna.se
olof@agnesadvokater.se

Stadshuset i Eskilstuna kommun (reception), aktförvarare,
Stadshuset, Alva myrdalsgata 1, Eskilstuna.

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Miljöprövningsdelegationens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 19 mars 2026. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 6441-2025.

Beslut ändrad provisorisk föreskrift och avvisning

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län, har den 12 februari 2026 beslutat att ändra den provisoriska föreskriften för utsläpp av metylenklorid till luft, P1, i Senior Material (Europe) AB:s tillstånd till miljöfarlig verksamhet på fastigheterna Grönsta 1:7, 2:18 och 2:52 i Eskilstuna kommun. Övriga yrkanden avvisas.

Beslutet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Bäverns gränd 17 i Uppsala och Stadshuset i Eskilstuna kommun(receptionen), Alva myrdalsgata 1, Eskilstuna.

Beslutet får överklagas inom tre veckor räknat från den 26 februari 2026, då delgivning anses ha skett. Ange diarienummer 551-6441-2025.

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
E-post: mmd.nacka@dom.se

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen avd.4

INKOM: 2026-03-30
MÅLNR: M 2005-26
AKTBIL: 39

Komplettering av överklagande i mål nr M 2005-26 (Miljöprövningsdelegationen i Uppsalas beslut den 12 februari 2026 i ärende nr 6441-2025)

Eskilstuna kommun genom dess kommunstyrelse (kommunen) kompletterar tidigare inskickat överklagande enligt följande.

1. YRKANDEN

1. Kommunen yrkar att mark- och miljödomstolen ändrar miljöprövningsdelegationens beslut

a) *i första hand* så att den provisoriska föreskriften P1 ändras så att inga utsläpp av metylenklorid får ske.

b) *i andra hand* så att P1 får följande lydelse (kursiveringar markerar ändringar i förhållande till miljöprövningsdelegationens beslut):

P1. Utsläpp av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystem får sammanlagt uppgå till högst 500 kilo per uppförd produktionslinje för tillverkning av basfilm och år. Det totala utsläppet av metylenklorid till luft från produktionslokaler och gasåtervinningssystemet får dock inte överskrida *ett (1) ton* per år.

Utsläppet ska kontrolleras genom massbalansberäkning.

Bolaget ska informera tillsynsmyndigheten när en ny produktionslinje är uppförd.

Bolaget ska under prövotiden löpande mäta luftflöde och utsläppskoncentration vid samtliga utsläppspunkter för metylenklorid och hålla mätresultaten digitalt tillgängliga för allmänheten.

c) *i tredje hand* så att P1 får motsvarande lydelse som i b, men att mängderna i första stycket byts ut till högst 1,727 ton per uppförd produktionslinje och år respektive totalt 3,455 ton per år.

d) *i fjärde hand* så att P1 får motsvarande lydelse som i b, men att mängderna i första stycket byts ut till *den högre mängd X som mark- och miljödomstolen finner rimlig, dock högst 120 ton per uppförd produktionslinje och år respektive totalt den mängd Y som motsvarar två uppförda produktionslinjer per år.*

2. Kommunen yrkar att mark- och miljödomstolen beslutar att den nya lydelsen av P1 ska gälla utan hinder av laga kraft (verkställighetsförordnande). Yrkandet om verkställighetsförordnande gäller oavsett bifall till kommunens talan i övrigt, dvs. även i förhållande till den lydelse som beslutats hos miljöprövningsdelegationen, om den skulle stå sig.

2. BAKGRUND

Senior Material (Europe) AB (*Senior* eller *bolaget*) har ett miljötillstånd från 2023 som omfattar, såvitt nu är av intresse, tillverkning av 700 miljoner m² basfilm per år. Tillverkningen får enligt tillståndet ske i sex produktionslinjer, med så kallad våtprocess som innefattar användning av metylenklorid (även DCM/diklormetan). I tillståndet har utsläpp av metylenklorid till luft reglerats i den provisoriska föreskriften P1. Prövotiden löper i två år från det att metylenklorid börjat användas i produktionen.¹

Eftersom yrkesmässig användning av metylenklorid pga. ämnets hälsofarliga egenskaper är förbjuden i Sverige, behöver Senior för att få bedriva sin verksamhet, utöver ett miljötillstånd, även dispens från Kemikalieinspektionen (KEMI).² Verksamheten i sig (tillverkning av separatorfilm för användning i litiumbatterier) är ny för svenska förhållanden och miljötillståndet förutsätter dispenser av en omfattning som saknar motsvarighet i KEMI:s praxis.

När Senior gav in sin miljötillståndsansökan i februari 2022 hade bolaget redan sökt och fått dispens hos KEMI för den mängd metylenklorid som man avsåg använda under prövotiden.³ Denna dispens kom inte att utnyttjas, och i februari 2025 gav Senior in en ny ansökan, som KEMI biföll.⁴ Detta beslut kom dock att undanröjas av mark- och miljödomstolen, och ärendet återförvisades till KEMI för ny handläggning.⁵ Mark- och miljödomstolens dom har vunnit laga kraft, vilket innebär att Senior i dagsläget inte har någon dispens för användning av metylenklorid.⁶

¹ Miljöprövningsdelegationen i Uppsalas beslut den 21 juni 2023 i ärende nr 551-1831-2023, som ändrat i Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 4 december 2023 i mål nr M 4888-23.

² 6–7 §§ förordningen (1988:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.

³ KEMI:s beslut den 29 oktober 2021 i ärende nr 5.2-H21-05618.

⁴ KEMI:s beslut den 15 september 2025 i ärende nr 5.2-H25-03766.

⁵ Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 18 december 2025 i mål nr M 7690-25.

⁶ Mark- och miljööverdomstolens beslut den 5 mars 2026 i mål nr M 520-26.

I augusti 2025 beslutade Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun, såsom tillsynsmyndighet, att ansöka om omprövning av Seniors miljötillstånd hos miljöprövningsdelegationen (miljöprövningsdelegationens ärende nr 6756-2025). Beslutet var resultatet av en längre tids löpande tillsyn mot Senior avseende faktisk design och konstruktion av fabrik 2 (den del av anläggningen där basfilmen är tänkt att produceras). Ansökan omfattar yrkanden om ändring av såväl provisoriska föreskrifter, däribland P1, som prövotidsutredningar och slutliga villkor. Dagarna innan nämnden fattade sitt beslut inkom Senior med en egen ansökan om omprövning till miljöprövningsdelegationen, som enbart omfattade den provisoriska föreskriften P1. Det är miljöprövningsdelegationens beslut i det ärendet som är föremål för prövning i detta mål.

Miljöprövningsdelegationen har den 25 mars 2026 kungjort ansökan i ärende nr 6756-2025. Kommunen avser att föra talan även i det ärendet.

3. UTGÅNGSPUNKTER FÖR KOMMUNENS TALAN

Kommunen, som tillvaratar miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen, överklagar miljöprövningsdelegationens beslut med stöd av 16 kap. 12 § första stycket 4 och 22 kap. 26 § andra stycket, jfr 19 kap. 5 § 5 miljöbalken. Eftersom kommunen inte har delegerat behörigheten att överklaga beslut av den typ som det nu är fråga om (miljöprövningsdelegationens beslut om omprövning av tillstånd enligt miljöbalken) företräds kommunen av kommunstyrelsen genom ombud, jfr 6 kap. 15 § kommunallagen (2017:725). I målet för även samhällsbyggnadsnämnden talan, utifrån de intressen som nämnden har att tillvarata i sin roll som tillsynsmyndighet.

Målet rör enbart den provisoriska föreskriften P1, dvs. vad som ska gälla för utsläpp av metylenklorid till luft under prövotiden. Liksom miljöprövningsdelegationen konstaterat omfattas en provisorisk föreskrift inte av samma rättskraft som ett villkor. Provisoriska föreskrifter kan när som helst ändras, på initiativ av såväl verksamhetsutövaren som tillsyns- eller tillståndsmyndigheten, och omfattas inte av de särskilda förfaranderegler i 24 kap. miljöbalken. (Se Bengtsson m.fl., Miljöbalken, 2025, JUNO Version 24, kommentaren till 22 kap. 27 §.) En följd av att provisoriska föreskrifter inte omfattas av rättskraften är att en ändring av en sådan föreskrift inte heller kan inkräkta på tillståndets rättskraft. Det som regleras i föreskriften kan bli föremål för prövning fram till dess att ett slutligt villkor fastställs.

Att det är Senior som initierat omprövningen i det här ärendet saknar därför betydelse för domstolens utrymme att bestämma vilka utsläppsmängder som P1 ska medge, och hur föreskriften i övrigt ska utformas. Ur det perspektivet är det olyckligt att frågan om P1 nu skiljts ut och prövas överlappande med det större omprövningsärende som nämnden initierat hos miljöprövningsdelegationen. Prövningsramen och de formella förutsättningarna för prövningen vad gäller P1 skiljer sig inte åt mellan de båda ärendena, och oavsett vad som beslutas här kommer frågan om P1 att få prövas igen i det större ärendet, mot bakgrund av bland annat det underlag som Senior åtagit sig att inkomma med där.

Eftersom ett separat beslut avseende P1 nu ändå fattats ser kommunen inget annat alternativ än att träda in även i denna process.

Kommunen ger härvid in en inte obetydlig mängd utredning, varav en stor del getts in dels hos miljöprövningsdelegationen, dels inom ramen för andra ärenden, av sammanslutningen Företagare i Eskilstuna. Kommunen bedömer att det som ges in är relevant för domstolens prövning och vill säkerställa att materialet kommer att utgöra processmaterial, och behöva bemötas av Senior.

Kommunen har efter miljöprövningsdelegationens beslut fått del av ytterligare utredning i form av mätresultat från anläggningarna i Polen och Nantong. Även denna utredning ges in.

4. GRUNDER I SAK

4.1 Förstahandsyrkandet

4.1.1 Oklarheter i underlaget motiverar nollutsläpp

Central utredning för att kunna bedöma effekterna av de metylenkloridutsläpp som planeras i verksamheten utgör de olika spridningsberäkningar som Senior låtit IVL Svenska miljöinstitutet ta fram inom ramen för ansökningarna om tillstånd respektive dispens. Spridningsberäkningarna beskriver, utifrån olika scenarion, vilka halter av metylenklorid som kan förväntas i den omgivande luften vid utsläpp i den storleksordningen som Senior planerar. Spridningsberäkningarna ligger även till grund för antaganden om deposition till mark och vatten. För utredning i denna del inom ramen för tillståndsansökan, se [bilaga 1–4](#).

När Senior fick miljötillstånd fann miljöprövningsdelegationen inte anledning att ifrågasätta resultatet av spridningsberäkningarna, trots att både (dåvarande) Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun och Länsstyrelsen i Södermanlands län hade invändningar om att effekterna av det ovanligt stora metylenkloridutsläppet inte var utredda. Avgörande för miljöprövningsdelegationens bedömning att utsläppen inte kunde förväntas ge upphov till några olägenheter för människors hälsa eller miljön var bland annat att det handlar om ”mycket låga koncentrationer i mycket höga luftflöden”.⁷

I samband med ansökan om dispens i februari 2025 presenterade Senior nya spridningsberäkningar ([bilaga 5](#)), baserade på den lägre utsläppsmängden 120 ton/produktionslinje och år, och därtill på delvis andra antaganden än de beräkningar som gavs in i tillståndsansökan. Bland annat utgick man från väsentligt lägre utloppshastigheter ur utsläppspunkterna, se Tabell 1 i [bilaga 4](#) respektive [bilaga 5](#).

Sammanslutningen Företagare i Eskilstuna har låtit ta fram en analys av IVL:s spridningsberäkningar, som pekar på väsentliga osäkerheter i de redovisade modellerna ([bilaga 6](#)). Eftersom Senior inte tillhandahållit underliggande data till

⁷ Miljöprövningsdelegationens tillståndsbeslut s. 65.

beräkningarna är det inte möjligt att granska dem. Avsaknad av modelldata gör även att det inte är möjligt att följa upp om utsläppen i verkligheten någorlunda korrekt beskrivs av modellen.

Eftersom IVL:s spridningsberäkningar ligger till grund för i princip alla antaganden om utsläppens effekter på människors hälsa och miljön, är det enligt kommunens mening inte förenligt med försiktighetsprincipen att tillåta några utsläpp så länge Senior inte har rätat ut de frågetecken som finns kring beräkningarna. Detta mot bakgrund av ämnets farlighet och de mängder det nu är fråga om. I detta sammanhang erinrar kommunen om den uppklassificering av metylenklorids riskklassning (bland annat avseende carcinogenitet) som pågår inom ramen för förordning (EG) 1272/2008 (CLP-förordningen), se [bilaga 7](#).

Samhällsbyggnadsnämnden har i det större omprövningsärendet yrkat att prövotidsutredningen U1 ska ändras bland annat så att Senior under prövotiden åläggs att verifiera IVL:s beräkningar utifrån mätningar i utsläppspunkter och omgivningen. Mark- och miljödomstolen har dock redan inom ramen för detta mål möjlighet att förelägga Senior att inkomma med beräkningsunderlag, se 22 kap. 2 a § miljöbalken.

4.2 Andra-, tredje- och fjärdehandsyrkandena

4.2.1 Bästa möjliga teknik ska gälla, även under prövotiden

Enligt det allmänna villkoret i Seniors miljötillstånd ska verksamheten, om inte annat följer av övriga villkor, bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Vad gäller utsläpp av metylenklorid till luft har Senior åtagit sig att använda bästa möjliga teknik, oaktat kostnaden för det.⁸ Liksom miljöprövningsdelegationen konstaterat i detta ärende, är bolaget genom det allmänna villkoret bundet av det åtagandet. Bästa möjliga teknik ska alltså tillämpas, även under prövotiden.

4.2.2 Bästa möjliga teknik innebär väsentligt lägre utsläpp

4.2.2.1 Bästa möjliga teknik enligt tillståndsansökan

När det gäller frågan om vad som vid tidpunkten för tillståndsansökan utgjorde bästa möjliga teknik, uppgav bolaget följande:⁹

Detta innefattar bl.a. täckta produktionslinjer, inkapsling av extraktionstanken och torkningsprocessen, placering av extraktions- och torkningsprocesserna i ett separat rum med oberoende ventilation, skapande av lägre lufttryck i extraktions- och torkningsprocessrummet för att säkerställa att läckage inte sker till andra rum, svetsning av rör som leder metylenklorid till gasåtervinningen, ledning av processluft till ett gasåtervinningssystem samt ledning av resterande luftflöde genom ett selektivt membran och adsorptionsfilter innan det släpps ut i omgivningen.

⁸ A.a. s. 49.

⁹ A.a.

Någon ytterligare konventionell rening är inte tekniskt möjligt i dagsläget givet det extremt höga luftflödet. I och med det prioriterade behovet av produkterna beräknas dock ytterligare tekniska framsteg ske i snabb takt och betydande utsläppsminskningar kan sannolikt påräknas inom bara några år. Den senaste generationens teknik (Generation 5) testas för närvarande vid en av bolagets anläggningar i Kina. Om testerna faller väl ut avser bolaget att implementera tekniken vid anläggningen i Eskilstuna.

Att frågan om utsläpp av metylenklorid till luft sattes på provotid var alltså ett sätt att ta höjd för de nya tekniker som Senior vid tidpunkten för tillståndsansökan uppgav var under utveckling i Kina.

4.2.2.2 Implementering av "femte generationens teknik"

Av ett prospekt upprättat av Seniorconcernen som registrerats på Hongkongbörsen i juni 2025 (bilaga 8) framgår att "femte generationens teknik" togs i bruk av Senior i Kina i augusti 2023 och att resultaten utvärderats av konsultbyrå Frost & Sullivan, som konstaterat att den "achieves ultra-low emissions and ultra-high recovery rates, setting new standards for quality, efficiency, intelligence and low-carbon operation" (s.136).

Att femte generationens teknik nu implementeras även i Eskilstuna uppgavs också av Senior som skälet för de 20 procent lägre utsläppsmängder som angavs i dispensansökan i februari 2025.

Den anläggning som fått femte generationens teknik i Kina, och utgör modell för det som nu byggs i Eskilstuna, är Seniors anläggning i Nantong. Den ska alltså i allt väsentligt ha samma processteknik som anläggningen i Eskilstuna. Trots detta är de utsläppsmängder som redovisas för Nantong avsevärt lägre än de som Senior uppger sig kunna klara i Eskilstuna.

4.2.2.3 Seniors anläggning i Nantong, Kina

Anläggningen i Nantong tillståndsansöktes i två faser, för vilka separata miljökonsekvensbeskrivningar upprättades. Den första fasen avsåg sex produktionslinjer med en kapacitet om 1 120 miljoner m² basfilm per år och den andra fasen avsåg ytterligare sex produktionslinjer med en kapacitet om 1 260 miljoner m² basfilm per år.

I miljökonsekvensbeskrivningen för Nantong Fas II (bilaga 9) anges de totala utsläppen "organiserade + oorganiserade" (jfr punktutsläpp och diffusa utsläpp) till 10,3639 ton per år, dvs. ca **1,727 ton per linje** (se Tabell 4.4-11).

De organiserade utsläppen kommer från utsläppspunkterna 30 och 31 kopplade till gasåtervinningen. Luftflödet i varje utsläppspunkt är 22 500 m³/h med en koncentration om 19,04 mg/m³. Detta ger, för varje utsläppspunkt, totala utsläpp om 0,43 kg metylenklorid per timme eller 3,3925 ton per år, vid kontinuerlig drift 7 920 timmar (330 dagar) per år (se Tabell 9.2-2). De totala organiserade utsläppen är således 6,785 ton per år och de oorganiserade utsläppen 3,5789 ton (se avsnitt 10.3(2) *Avgas*).

I avsnitt 4.4.2.1 *Organiserade avgaser* under (3) *Diklormetavgaser* beskrivs att detta uppnås genom att extraktionstanken är helt innesluten (förutom inloppet) och att avgaser samlas via fläkt och rörledning med en insamlingseffektivitet på 95 procent. Torkningssteget anges vara helt inneslutet med en insamlingseffektivitet på 100 procent. Den senare uppgiften är särskilt intressant mot bakgrund av att den absoluta merparten av utsläppen i Eskilstuna enligt uppgift kommer från just torkningssteget.

I avsnitt 2.2.3 *Miljö kvalitetsstandarder* redovisas i Tabell 2.2-4 kvalitetsstandarder (dygnsmedel resp. 1-timmesmedel) för omgivningsluft avseende koncentrationer av diklormetan. Dessa är för bostadsområden beräknade enligt *Handbok för arbete med atmosfäriska miljöstandarder* som hänvisar till den amerikanska Environmental Protection Agencys (EPA) beräkningsformler. Det dygnsmedelvärde som därigenom erhålls omräknas enligt en annan formel till timmedelvärde. Detta är för diklormetan 0,13 mg/m³ (dygnsmedel) respektive 0,34 mg/m³ (timmedel). Av Tabell 2.3–3 framgår att dessa bedöms innehållas och att den beräknade koncentrationen är 0,015 mg/m³ (15,44 µg/m³).

Avseende diffusa utsläpp gäller en koncentrationsgräns på 0,6 mg/m³ (se Tabell 4.4-10).

4.2.2.4 Utsläppen i Eskilstuna 124 gånger högre än Nantong

En jämförelse mellan de utsläppsmängder som Senior planerar i Eskilstuna och de uppgifter som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen för Nantong Fas II ger vid handen att utsläppen i Eskilstuna, beroende på om man utgår från 900 ton/år (tillståndsansökan) eller 240 ton/år (dispensansökan), är **157 respektive 124 gånger högre per producerad enhet basfilm**. Även de koncentrationer av metylenklorid i omgivningsluften som redovisas är mångdubbelt högre i Eskilstuna. Uppgifterna för de respektive anläggningarna sammanfattas i tabellen nedan.

	Nantong tillstånd 2023	Eskilstuna tillstånd 2023	Eskilstuna dispensansökan 2025
Antal produktionslinjer	6	6	2
Produktionskapacitet (miljoner m ² basfilm)	1 260	700	233
Gasåtervinningssystem	2*22 500 m ³ /h	2*15 000 m ³ /h	1 *15 000 m ³ /h
Utsläpp av metylenklorid ton/år	10,3639	900	240
Utsläpp av metylenklorid per miljoner m ² basfilm	0,0082	1,2875	1,02
Högsta koncentration i utsläppen (mg/m ³)	20	200	120
Hösta koncentration i omgivningen	15,44 µg/m ³	Ej redovisat. 99,9-perc: Ej redovisat 98-perc: 400 µg/m ³	Ej redovisat. 99,9-perc: 1 500 µg/m ³ 98-perc: 400 µg/m ³

Även bedömningarna av vilka nivåer som utgör lämpliga riktvärden för hälsoeffekter varierar i betydande grad.

Seniorkoncernens angivna värden för metylenklorid i luft	Nantong tillstånd 2023	Eskilstuna tillstånd 2023	Eskilstuna dispensansökan 2025
Dygnsnivel	0,13 mg/m ³	3 mg/m ³	3 mg/m ³

4.2.2.5 Lägre utsläpp resultatet av strängare lagkrav

De lägre utsläppsmängder och halter som enligt miljökonsekvensbeskrivningen uppnås i Nantong är såvitt framkommit resultatet av att anläggningen behövt uppfylla krav som ställs i Jiangsuprovinsens lokala föreskrifter DB32/4041-2021 (bilaga 10). Här regleras bland annat gränsvärde för metylenkloridkoncentration vid anläggningens gräns (0,6 mg/m³, se punkt 4.3.1 och Table 3), högsta tillåtna koncentration av utsläpp av metylenklorid (20 mg/m³, se punkt 4.1.1 och Table 1) samt högsta tillåtna utsläpp per timme och utsläppspunkt (0,45 kg, se punkt 4.1.1 och Table 1, jfr Nantongs 0,43 kg per timme eller 3,3925 ton per år). Härutöver finns i annan lagstiftning krav på att utsläppen av metylenkloridhaltig gas ska ske med minst 15 m/s per utsläppspunkt. Det är dessa utloppshastigheter som Senior har sänkt i dispensansökan.

4.2.2.6 Riskbedömningen i Eskilstuna jämfört med Nantong

I Jiangsuprovinsens lokala föreskrifter finns även förbud mot att späda ut utsläpp genom överventilation (punkt 4.1.2) och krav på att processen och utsläppen ska kunna avbrytas i händelse av incidenter såsom bortfall av gasrening, alternativt att det ska finnas reservrening/redundans (punkt 4.1.7).

Här finns skäl att säga något om hur olycksriskerna beskrivs i underlaget för Nantong Fas II respektive Eskilstuna. I miljökonsekvensbeskrivningen för Nantong anges miljörisikpotentialen för anläggningen som *IV+ Extremt hög miljörisk* avseende luftmiljö (se tabell 2.3-17). Detta på grund av en kombination av att det har bedömts att "Farlighet hos farliga ämnen och processsystem" är *P1 Extremt hög risk* och att miljö känsligheten på grund av befolkningsförhållandena har bedömts vara *E1 Mycket känsligt område*. Detta trots att Nantonganläggningen har väsentligt större skyddsavstånd till omgivande befolkning jämfört med Eskilstunaanläggningen. Det närmaste känsliga målet avseende befolkningen ligger för Nantonganläggningen 1,2 km bort (se Tabell 2.3-16 *Miljö känsliga egenskaper, Kategori: Luftmiljö – inom 5 km runt fabriksplatsen*). Utvärderingen vid riskklassificeringen sker upp till 5 km bort.

I avsnitt 4.4.5 *Utsläppsanalys vid icke-normala driftsförhållanden* analyseras riskerna vid fel i gasreningssystemet. Härvid görs bedömningen att det är en risk på 10 procent per år för en felfunktion och att en sådan förväntas leda till utsläppskoncentrationer av metylenklorid på 122 819 mg/m³. Detta bedöms leda till betydande påverkan på omgivande luft (se tabell 4.5-4 *Planerat projekts identifiering av farlighet i produktionsystemet*).

Detta kan jämföras med den riskanalys som Seniors luftspridningsberäkning i tillståndsansökan bygger på, vilket är en utsläppskoncentration från gasåtervinningen på 5 000 mg/m³ (se bilaga 4). Den mest väsentliga skillnaden i riskbedömningen är att

det för Nantong-anläggningen antas att reningsgraden minskas från 99,98 procent till 0 procent. För Eskilstuna-anläggningen antas i stället att utsläppen från gasåtervinningen ökas 100 gånger, till 5 000 mg/m³, vilket även kan uttryckas som att återvinningsgraden sjunker med 2 procentenheter till 97,98 procent. Med samma antagande om 0 procent rening som i Nantong skulle verksamheten i Eskilstuna ha extremt höga utsläpp. Senior har angett att metylenkloridkoncentrationen i luftflödet till gasåtervinningen är ca 400 000–800 000 mg/m³.

Att viss rening från gasåtervinningen i Eskilstuna sker även vid driftbortfall skulle kunna förklaras av att det sist i systemet, innan luften släpps ut via utsläppspunkterna, sitter absorptionsfilter, som även då systemet ligger nere kommer att fånga upp en del av metylenkloriden. Anläggningen saknar dock, till skillnad från i Nantong, underjordiska, skyddade tankar dit metylenkloriden, enbart med hjälp av självfall, kan föras i händelse av exempelvis brand. I Eskilstuna kan metylenkloriden, såvitt framgått, vid driftstopp/brand pumpas till lagringstankarna. Detta kräver någon form av kraft, och tills systemet är tömt kommer potentiellt stora halter att avdunsta till verksamhetslokalerna. Dessa halter planerar Senior att ventilerar ut forcerat, utan rening.

4.2.2.7 "Bästa möjliga teknik" i Ungern, Polen och Hefei (Kina)

Utöver vad som nu anförts om Seniors anläggning i Nantong har det framkommit uppgifter om att även anläggningar med motsvarande tillverkning i Ungern (Semcorp) och Polen (SK hi-tech), liksom Seniors egen anläggning i Hefei, Kina, enligt tillstånds- och ansökningshandlingar, besiktningsrapporter samt Seniors egen hållbarhetsrapportering redovisar betydligt lägre utsläpp än anläggningen i Eskilstuna. Det har föreslagits att detta skulle kunna bero på att de använder sig av tillverkaren Toyobos reningsutrustning *Honeyrotor* respektive *K-Filter* (eller motsvarande), som funnits på marknaden i decennier. Det har även anförts att den betydligt större kapaciteten i dessa anläggningars gasåtervinningssystem, både vad gäller vilka luftflöden som kan tas emot (betydligt högre än i Eskilstuna), och vilka halter av metylenklorid som dessa system klarar av att rena (betydligt lägre), möjliggör ett bättre omhändertagande även av de diffusa utsläppen, bland annat genom så kallade punktutsug vid öppningar i processutrustningen. I denna del bifogas tillstånds- och ansökningshandlingar för den anläggning som enklast låter sig jämföras med Eskilstuna; SK hi-techs anläggning i Polen ([bilaga 11–13](#)).

4.2.2.8 Faktiska mätdata visar ännu lägre utsläpp

Efter miljöprövningsdelegationens beslut i detta ärende har kommunen tagit del av officiella mätresultat för Seniors anläggning i Nantong respektive SK hi-techs i Polen, som ger vid handen ännu lägre faktiska utsläppsmängder än de som redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen för Nantong Fas II.

För anläggningen i Nantong (Fas I sex linjer och Fas II sex linjer) har Senior till myndigheterna för åren 2024 och 2025 rapporterat punktutsläpp om totalt 0,3 ton ([bilaga 14–15](#)). Hela utsläppet rapporteras under enbart ett kvartal. Detta motsvarar under det kvartalet ett utsläpp på ca 0,04 kg/h, ca 9 procent av gränsvärdet 0,45 kg/h och 20 mg/m³, vilka framgår av miljötillståndets lista över gränsvärden ([bilaga 16](#)). Att noll rapporteras för övriga kvartal för 2024 och 2025 skulle kunna ha sin förklaring i

att utsläppen under dessa kvartal varit så låga att de legat under detektionsgränsen för vad som syns vid kontinuerlig mätning.

Eftersom 0,3 ton under ett kvartal ligger över detektionsgränsen och rapporterades, innebär detta att de årliga punktutsläppen som högst kan förväntas uppgå till 1,2 ton för 12 produktionslinjer vid Nantonganläggningen, dvs. ett årligt utsläpp om högst 100 kg per produktionslinje.

Till detta kommer eventuella diffusa utsläpp. Diffusa VOC-utsläpp anges dock också till noll i Seniors rapportering av faktiska utsläpp (icke-metan kolväten, som utesluter diklormetan, redovisas separat från VOC). Som framgått ovan redovisas de årliga diffusa utsläppen av metylenklorid i miljökonsekvensbeskrivningen för Fas II som 3,5789 ton för sex produktionslinjer, dvs. knappt 600 kg/linje.

Sammantaget blir detta ett faktiskt luftutsläpp av metylenklorid om högst 700 kg per produktionslinje och år.

För anläggningen i Polen har verksamhetsutövaren SK hi-tech för åren 2022, 2023 och 2024 rapporterat utsläpp på 2,301, 2,183 respektive 2,140 ton (bilaga 17–19). Med fyra produktionslinjer i drift motsvarar detta något över **500 kg per produktionslinje och år**. Beskrivning av utsläppspunkter i rapporterna om årliga utsläppsmängder framgår av miljötillståndet och ansökningshandlingarna för anläggningen (bilaga 11–13).

4.2.2.9 Slutsatser

Utifrån det underlag som presenterats ovan framstår det för kommunen som uppenbart att bästa möjliga teknik vad gäller utsläppsmängder i den typ av produktion som det nu handlar om ligger *väsentligt* lägre än de 150 ton/produktionslinje som Senior fick i sitt tillstånd, eller 120 ton/linje som miljöprövningsdelegationen nu beslutat om.

Det som framkommit om utsläppsmängder från anläggningar med motsvarande produktion, liksom det faktum att mycket av det som bolaget åtagit sig att ”utreda” under provotiden är åtgärder som har kunnat vidtas redan i byggskedet, talar för att så var fallet redan vid tidpunkten för tillståndsansökan. Det har därtill gått fyra år sedan Senior i tillståndsansökan uppgav att man ”inom ett par år” skulle kunna påräkna ”betydande utsläppsminskningar”.

Några närmare överväganden kring om just mängden 900 ton/år motsvarade bästa möjliga teknik gjorde inte miljöprövningsdelegationen i tillståndsprövningen. Avgörande för bedömningen var i stället IVL:s spridningsberäkningar, som enligt Senior visade att man höll sig inom alla relevanta rikt- och gränsvärden. Dessa spridningsberäkningar har nu ifrågasatts. Och alldeles oavsett gäller fortfarande kravet på att utsläpp av hälsofarliga ämnen ska minimeras så långt bästa möjliga teknik medger.

Kommunen konstaterar att prövningen av utsläppens storlek och effekt på omgivningen tycks ha blivit lidande i detta ärende, där miljöprövningsdelegationen vid

tillståndsprövningen lutat sig på en dispensprövning från KEMI, som inte omfattat omgivningspåverkan, och KEMI i ett senare skede lutat sig mot ett miljötillstånd där inga närmare överväganden om utsläppsmängderna gjorts.¹⁰

Vid en jämförelse mellan de krav som gäller för Nantong respektive för Eskilstuna, och de olika gräns- och riktvärden som man förhåller sig till i de båda anläggningarna, framstår det som att Senior vid ansökan om tillstånd och dispens snarare utgått från vilka lagkrav som gäller på respektive ort, när man har beräknat utsläppsmängderna, än vilken faktisk förbrukning som är tekniskt möjlig att uppnå. Detta är inte förenligt med kravet på bästa möjliga teknik eller produktvalsprincipen, särskilt inte då det rör sig om så pass stora mängder av ett ämne som är förbjudet på grund av sina hälsofarliga egenskaper. Användningen ska helt enkelt hållas till ett minimum.

I detta fall har Senior i stället utverkat en mycket omfattande ”utsläppsmarginal” att röra sig inom under provotiden.

Senior har konsekvent hävdats att bästa möjliga teknik tillämpas i Eskilstuna, men inte kommit med konkreta svar på några av de invändningar som framförs ovan.

Även samhällsbyggnadsnämnden har haft svårt att förstå hur Senior kommit fram till den förbrukning som ligger till grund för spridningsberäkningarna. Nämnden har därför förelagt bolaget att inkomma med uppgifter om hur mängden (120 ton/linje) har beräknats och hur bolaget ser på skillnaden mellan sig och andra bolag med liknande tillverkning i Europa. I denna del hänvisas till bilaga 1 och 2 i nämndens överklagande (där det framgår att Senior avser inkomma med dessa uppgifter inom ramen för den pågående omprövningen hos miljöprövningsdelegationen), samt till det nämnden idag anför i komplettering av sitt överklagande i detta mål.

4.2.3 Utsläppen ska begränsas till motsvarande två produktionslinjer

Oavsett vilken utsläppsnivå som kan anses ha varit förenlig med bästa möjliga teknik vid tidpunkten för tillståndsansökan tycks det vara ostridigt att det skett och sker en snabb teknikutveckling på området, och att det finns starka intressen som driver på den utvecklingen. Detta var ju också anledningen till att utsläppsfrågan sattes på provotid i tillståndet.

Senior har genom samtliga processer hänvisat till den pågående teknikutvecklingen vid bolagets anläggningar och vidhållit att man kommer att byta till en mer miljövänlig process så snart det är möjligt. Inom ramen för den senaste dispensprövningen 2025 uppgav Senior att man under de senaste två åren arbetat med utveckling av en processlösning som skulle kunna ersätta metylenklorid som lösningsmedel och att projektet var i en driftsättningsfas inför test av faktisk produktion i industriell skala.¹¹

Mot den bakgrunden kan kommunen inte se att det är förenligt med försiktighetsprincipen eller produktvalsprincipen att provotidsvillkoret P1 medger en

¹⁰ För en utförlig diskussion om prövningsramen i dessa ärenden, se mark- och miljödomstolens dom i M 7690-25.

¹¹ A.a. s. 29.

fullt utbyggd produktion. Det måste tvärtom, med hänsyn till ämnets farlighet, ses som uteslutet att bygga ut en anläggning snabbare än vad som är absolut nödvändigt, när helt nya processtekniker, som kan medge nollutsläpp av metylenklorid, är så pass nära förestående.

Senior har själva uppgett att de kommer att ha två produktionslinjer i drift under provotiden och sökt dispens för motsvarande mängd. Samhällsbyggnadsnämnden har bedömt att detta är tillräckligt för att kunna fullfölja provotiden och uppfylla kraven i provotidsutredningen U1. Genom att P1 begränsas till två produktionslinjer kommer föreskriften att spegla de faktiska förhållandena och bolaget undviker att bygga fast sig i en äldre teknik som inom kort kan behöva bytas ut med höga kostnader som följd. Som framgått ovan kan en sådan begränsning av en provisorisk föreskrift inte ses som en inskränkning av tillståndets rättskraft.

Även de oklarheter i riskhanteringen som lyfts ovan talar med styrka för att mängderna metylenklorid som hanteras i verksamheten ska hållas till ett minimum, även under provotiden.

4.2.4 Senior ska löpande redovisa utsläppshalter för allmänheten

Mot bakgrund av den påverkan som dessa utsläpp potentiellt kan ha på sin omgivning, och den stora oro som många kommuninnevanare i Eskilstuna gett uttryck för, anser kommunen att Senior ska åläggas att under provotiden löpande redovisa luftflöden och utsläppshalter vid samtliga utsläppspunkter för metylenklorid, och hålla mätresultaten digitalt tillgängliga för allmänheten.

4.3 Verkställighetsförordnande

Kommunen bedömer att det är av stor vikt att P1 i sin lydelse enligt Seniors miljötillstånd, med en total utsläppsmängd på 900 ton per år, inte riskerar att kvarstå som reglering när provotiden startar på grund av att eventuella överklaganden fördröjer laga kraft. Detta eftersom denna utsläppsmängd inte speglar den aktuella situationen eller säkerställer bästa möjliga teknik. Därför bör mark- och miljödomstolen, oavsett om miljöprövningsdelegationens beslut står sig eller inte, besluta att den nya lydelsen av P1 ska gälla utan hinder av laga kraft.

5. SAMMANFATTNING

De spridningsberäkningar som Senior låtit IVL ta fram ligger till grund för i princip alla antaganden om de planerade metylenkloridutsläppens effekter på människors hälsa och miljön. Eftersom dessa beräkningar nu ifrågasatts är det enligt kommunens mening, mot bakgrund av ämnets farlighet och de mängder det är fråga om, inte förenligt med försiktighetsprincipen att tillåta några utsläpp. I första hand yrkas därför att P1 ändras så att inga utsläpp av metylenklorid får ske.

Senior har åtagit sig att oavsett kostnad använda bästa möjliga teknik. Liksom miljöprövningsdelegationen konstaterat är bolaget bundet av detta åtagande, även

under provotiden. Den utredning som kommunen tagit del av avseende andra anläggningar med likvärdig produktion, däribland Seniors egen anläggning i Nantong och SK hi-techs anläggning i Polen, visar att bästa möjliga teknik vad gäller utsläppsmängder i den här typen av produktion ligger *väsentligt* lägre än de 150 ton/produktionslinje som Senior fick i sitt tillstånd, eller 120 ton/linje som miljöprövningsdelegationen nu beslutat om. Vid en jämförelse mellan de olika anläggningarna framstår det som att Senior när man har beräknat utsläppsmängderna snarare utgått från vilka lagkrav som gäller på respektive ort, än vilken faktisk förbrukning som är tekniskt möjlig att uppnå. I Eskilstuna har det lett till att bolaget fått en mycket omfattande ”utsläppsmarginal” att röra sig inom under provotiden. Detta är inte förenligt med kravet på bästa möjliga teknik eller produktvalsprincipen, särskilt inte då det rör sig om så pass stora mängder av ett ämne som är förbjudet på grund av sina hälsofarliga egenskaper.

För det fall kommunens förstahandsyrkande inte bifalls ska utsläppen per produktionslinje och år därför begränsas på det sätt som framgår av kommunens andra-, tredje- respektive fjärdehandsyrkande.

Utsläppen ska därvid också begränsas till att avse två produktionslinjer. Senior har själva uppgett att processtekniker som helt skulle kunna ersätta metylenklorid är under utveckling och genom samtliga processer vidhållit att man kommer att byta till en mer miljövänlig process så snart det är möjligt. Mot den bakgrunden måste det enligt kommunen, med beaktande av försiktighetsprincipen och produktvalsprincipen, ses som uteslutet att bygga ut anläggningen snabbare än vad som är absolut nödvändigt. Senior har själva uppgett att man kommer att ha två produktionslinjer i drift under provotiden och samhällsbyggnadsnämnden har bedömt att det är tillräckligt för att kunna uppfylla kraven i provotidsutredningen U1.

Senior ska även åläggas att under provotiden löpande mäta luftflöden och utsläppshalter och hålla mätresultaten tillgängliga för allmänheten.

För att den mängd om totalt 900 ton per år inte ska riskera att kvarstå om provotiden börjar löpa när denna provning fortfarande pågår finns det, oavsett bifall till kommunens talan i övrigt, skäl att förena den nya lydelsen av P1 med verkställighetsförordnande.

Pia Svennerholm Moberg

Karin Wallin

Chefsjurist

Stadsjurist

Bilageförteckning

1. Teknisk beskrivning 2022-02-23 (bilaga till tillståndsansökan)
2. Miljökonsekvensbeskrivning 2022-02-23 (bilaga till tillståndsansökan)
3. PM Luft, AFRY 2021-06-28 (bilaga till tillståndsansökan)
4. Spridningsberäkning av metylenklorid, IVL 2021-06-21 (bilaga till tillståndsansökan)
5. Spridningsberäkning av metylenklorid, IVL (bilaga till dispensansökan 2025-02-07)
6. Utlåtande från ERM (0781298 AQ Review 27 May 2025)
7. RAC Opinion 2025-03-10
8. Prospekt Senior Hongkongbörsen (utdrag; hela dokumentet är ingivet hos MPD)
9. Senior Nantong MKB Fas II 2022MAR, översättning SE
10. DB32-4041-2021 Local Standard och Jiangsu Province, prof översättning EN (orig CN ingivet hos MPD)
11. Tillstånd SK hi-tech Polen 2021-07-20, prof. översättning till SV
 - 11.1 Tillstånd SK hi-tech Polen 2021-07-20, orig PL
12. Ändringstillstånd SK hi-tech Polen 2023-10-27, översättning SV
 - 12.1 Ändringstillstånd SK HI-TECH Polen 2023-10-27, orig PL
13. Ändringsansökan SK hi-tech Polen okt 2022, översättning EN
 - 13.1 Ändringsansökan SK HI-TECH Poland okt 2022, orig PL
14. Senior Nantong Utsläppsrapport 2024, GPTPro54 SWE
 - 14.1 Senior Nantong Utsläppsrapport 2024, CN
15. Senior Nantong Utsläppsrapport 2025, GPTPro54 SWE
 - 15.1 Senior Nantong Utsläppsrapport 2025, CN
16. Senior Nantong MEE 01 Luftföroreningars utsläppsinformation, GPT54Pro SWE
 - 16.1 Senior Nantong MEE 01 Luftföroreningars utsläppsinformation, CN
17. SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2022, DeepL SWE
 - 17.1 SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2022, PL
18. SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2023, DeepL SWE
 - 18.1 SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2023, PL
19. SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2024, DeepL SWE
 - 19.1 SK hi-tech Polen Utsläppsrapport 2024, PL

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.